

ความเป็นแม่บ้านและการบริโภคสื่อแนวเล่าข่าวสาร

นางสาวนันทกา สุธรรมประเสริฐ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาวารสารสนเทศ ภาควิชาวารสารสนเทศ

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2549

ISBN 974-14-2639-9

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

BEING HOUSEWIVES AND THEIR CONSUMPTIONS ON NEWS TELLING

Miss Nuntaka Suthamprasert

A Thesis Submitted in partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Journalism

Department of Journalism

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2006

ISBN 974-14-2639-9

Copyright of Chulalongkorn University

491425

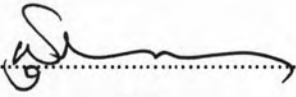
หัวข้อวิทยานิพนธ์   ความเป็นแม่บ้านและการบริโภคข้าวแนวเล่าชาวสาร
โดย   นางสาวนันทกา สุธรรมประเสริฐ
สาขาวิชา   วารสารสนเทศ
อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิลาสินี พิพิธกุล

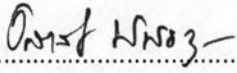

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารบัณฑิต

..... คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุบล เบ็ญจวงศ์กิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์สุกัญญา สุตบรรทัด)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิลาสินี พิพิธกุล)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พีระ จิรโสภณ)

นันทกา สุธรรมประเสริฐ : ความเป็นแม่บ้านและการบริโภคข่าวแนวเล่าข่าวสาร
(BEING HOUSEWIVES AND THEIR CONSUMPTION ON NEWS TELLING)
อ.ที่ปรึกษา : ผศ. ดร.วิลาสินี พิพิธกุล, 178 หน้า ISBN 974-14-2639-9

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นแม่บ้านกับการบริโภคสื่อแนวเล่าข่าวสาร วิเคราะห์ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการบริโภคสื่อแนวเล่าข่าวสารในชีวิตประจำวันของแม่บ้าน วิเคราะห์และเสนอแนะรูปแบบการนำเสนอข่าวที่สอดคล้องกับลักษณะการบริโภคสื่อของแม่บ้าน โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัย 2 วิธี คือ การศึกษาผู้รับสารในแนววัฒนธรรมศึกษา โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลแบบชาติพันธุ์วรรณา (Ethnographic Audiences Analysis) และการวิเคราะห์เนื้อหาารูปแบบการเล่าข่าวสารที่แม่บ้านบริโภค (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

ความเป็นแม่บ้านมีความสัมพันธ์กับลักษณะพฤติกรรมกรบริโภคสื่อแนวเล่าข่าวสาร โดยความเป็นแม่บ้านที่มาจากกรอบมบ่มเพาะทางสังคมวัฒนธรรม ซึ่งถือเป็นข้อกำหนดทางวัฒนธรรมเป็นกลไกสำคัญในการธำรงรักษาแนวคิดชายเป็นใหญ่ (Patriarchy) โดยความเป็นแม่บ้านดังกล่าวเป็นตัวกำหนดวิถีชีวิตของแม่บ้านให้มีบทบาทหน้าที่ในการทำงานบ้านและความคิดความเชื่อของแม่บ้าน ซึ่งส่งผลต่อลักษณะพฤติกรรมกรบริโภคสื่อแนวเล่าข่าวสารของแม่บ้าน

ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการบริโภคสื่อแนวเล่าข่าวสารของแม่บ้าน คือวิถีชีวิตของแม่บ้านที่ต้องอุทิศตนเพื่อครอบครัวตามความคิดความเชื่อในเรื่องอุดมการณ์แม่บ้าน ประกอบกับปัจจัยในด้านสื่อที่มีรูปแบบรายการเป็นแบบเล่าข่าวที่แม่บ้านสามารถบริโภคและเข้าใจง่ายกว่าการรายงานข่าวแบบประเพณีนิยม นอกจากนี้ตัวพิธีกรที่มีชื่อเสียงในด้านการข่าวยังเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่เป็นตัวกำหนดการบริโภคสื่อแนวเล่าข่าวสารของแม่บ้าน เนื่องจากพิธีกรในรายการเล่าข่าวส่วนใหญ่เป็นบุคคลที่ได้รับความไว้วางใจจากบุคคลทั่วไปว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับข่าว ดังนั้นแม่บ้านจึงติดตามผลงานของพิธีกรคนนั้นๆ

เนื่องจากภาระงานบ้านของแม่บ้านในชีวิตประจำวันของแม่บ้านที่มีลักษณะจุกจิกและมีให้ทำตลอดทั้งวัน ดังนั้นแม่บ้านต้องการบริโภคข่าวสารที่มีรูปแบบการนำเสนอข่าวที่สอดคล้องกับลักษณะการบริโภคสื่อของแม่บ้าน ได้แก่ รูปแบบที่ให้ทั้งสาระและความบันเทิง มีการนำเสนอข้อมูลพื้นฐานของข่าว และมีการอธิบายข่าวให้เข้าใจง่ายขึ้น

ภาควิชา.....วารสารสนเทศ.....
สาขาวิชา.....วารสารสนเทศ.....
ปีการศึกษา...2549.....

ลายมือชื่อนิสิต.....นันทกา สุธรรมประเสริฐ.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*อนันต์ พิพิธกุล*.....

4785226328 : MAJOR JOURNALISM

KEY WORD: BEING HOUSEWIVES / CONSUMPTION / NEWS TELLING

NUNTAKA SUTHAMPRASERT: BEING HOUSEWIVES AND THEIR CONSUMPTION ON NEWS TELLING. THESIS ADVISOR: ASST.PROF. WILASINEE PIPITHKUL,Ph.D. 178 pp. ISBN 974-14-2639-9

The objectives of this research are to study the relationship between being housewives and their consumption of news telling, to analyze the deciding factors for their consumption of daily news telling, to analyze and to give advice on the form of news presentation in order to be in line with the characteristics of news consuming of housewives. There are 2 methodologies used in this research, firstly, the study of receivers of message in terms of cultural studies where the Ethnographic Audiences Analysis is used and, secondly, the Content Analysis.

From the research, results have been found that,

There is relationship between being housewives and the behavioral characteristics of consumption of news telling as housewives, which results from social and cultural grooming regarded as cultural requirements. This is an important mechanism in maintaining patriarchal ways of thinking, whereby being housewives is the factor outlining their way of life, their role and their duties as well as their way of thinking and belief. Such factors affect the behavioral characteristics of their consumption of news telling.

The factor determining the consumption of news telling is the way of life of housewives who devote themselves to their families according to their belief and ideology. Also, another factor is the form of news telling, which is made in such a way easier for housewives to understand than traditional news program. In addition, well-known news anchormen or anchorwomen are another deciding factor for consumption of news telling of housewives. This is because most news anchormen or anchorwomen in news telling programs are trusted by the general public that they are experts on news. The housewives, therefore, follow the work of such anchormen or anchorwomen.

Due to the nature of housewives'daily work which is particular and continual throughout the day, the housewives, therefore, want to hear the news in the form that is in accordance with their way of news consumption, that is, the news in the form of knowledge and entertainment where basic elements of news are presented together with the explanation for easy understanding.

Department .....Journalism.....
Field of study ...Journalism.....
Academic year ..2006.....

Student's signature *Nuntaka Suthamprasert.*
Advisor's signature *Dr. Wilasinee Pipithkul.*

กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิลาสินี พิพิธกุล ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าและตรวจแก้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์สุกัญญา สุตบรรทัด และรองศาสตราจารย์ ดร.พีระจิรโสภณ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำแนะนำและตรวจแก้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา แก้วเทพ ผู้จุดประกายแนวคิด วัฒนธรรมศึกษาที่ผู้วิจัยได้นำมาเป็นแนวทางในการทำวิจัยครั้งนี้ และคณาจารย์ในภาควิชาวารสารสนเทศทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้กับผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณสำนักงานจัดการศึกษาทั่วไปแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มอบทุนนิสิตช่วยสอนตั้งแต่ปีการศึกษา 2547-2548

ขอบคุณ พี่นาย พี่พิษณุรักษ์ น้องพัฒนร์พี และเพื่อนๆ ภาควิชาวารสารสนเทศที่คอยให้ความช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณแม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่นและแม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรองที่กรุณาสละเวลาให้ข้อมูลและดูแลผู้วิจัยในระหว่างที่เก็บข้อมูล

เหนือสิ่งอื่นใดขอกราบขอบพระคุณพ่อแม่-ครอบครัวสุธรรมประเสริฐ และพี่แม่วที่เป็นกำลังใจและคอยช่วยเหลือเสมอมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่	
1 บทนำ	
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหานำวิจัย.....	5
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิดวัฒนธรรมศึกษาว่าด้วยสถานภาพและบทบาทของผู้หญิงในฐานะ แม่บ้าน.....	7
การวิเคราะห์ผู้รับสารตามแนววัฒนธรรมศึกษา.....	19
ทฤษฎีสตรีนิยมว่าด้วยการบริโภคสื่อ.....	26
แนวคิดการเลือกเปิดรับสาร.....	29
แนวคิดเกี่ยวกับข่าว.....	34
แนวคิดเรื่องรายการเล่าข่าว.....	37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	41
3 ระเบียบวิธีวิจัย	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	44
การคัดเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	44
วิธีการศึกษา.....	45

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ผู้รับสารตามแนววัฒนธรรมศึกษาโดยวิธีเก็บข้อมูล แบบชาติพันธุ์วรรณา.....	45
การวิเคราะห์เนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอข่าวสารที่แม่บ้าน บริโศค.....	49
4 ผลการวิจัย	
ข้อมูลส่วนวิถีชีวิตของแม่บ้าน.....	51
ข้อมูลลักษณะและพฤติกรรมการบริโภคสื่อแนวเล่าข่าวสารของแม่บ้านและ เนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอข่าวสารที่แม่บ้านบริโศค.....	87
วิเคราะห์ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดลักษณะและพฤติกรรมการบริโภคสื่อแนวเล่า ข่าวสารในชีวิตประจำวันของแม่บ้าน.....	128
วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นแม่บ้านกับการบริโภคสื่อแนว เล่าข่าวสารของแม่บ้าน.....	140
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	151
รายการอ้างอิง.....	171
ภาคผนวก.....	175
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	178

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงช่วงอายุของแม่บ้าน.....	52
2 แสดงจำนวนแม่บ้านใน 2 พื้นที่ จำแนกตามช่วงอายุ.....	52
3 แสดงระดับการศึกษาของแม่บ้าน จำแนกตามพื้นที่.....	53
4 แสดงระดับรายได้ในครัวเรือนของแม่บ้าน จำแนกตามพื้นที่.....	58
5 แสดงกิจกรรมประจำวันที่แม่บ้านทำ จำแนกตามพื้นที่.....	75
6 แสดงจำนวนของแม่บ้านที่ใช้สื่อแต่ละชนิด.....	87
7 แสดงจำนวนของแม่บ้านที่บริโภคสื่อแต่ละชนิด จำแนกตามพื้นที่.....	88
8 แสดงลักษณะพฤติกรรมการบริโภคสื่อตามช่วงเวลาของแม่บ้านในเขตเทศบาลเมืองนางรอง.....	89
9 แสดงลักษณะพฤติกรรมการบริโภคสื่อตามช่วงเวลา ของแม่บ้านในชุมชนเคหะคลองจั่น.....	90
10 แสดงลักษณะพฤติกรรมการบริโภคสื่อในขณะที่เกิดสถานการณ์ทางการเมืองของแม่บ้าน จำแนกตามพื้นที่.....	93
11 แสดงข่าวที่แม่บ้านบริโภคผ่านสื่อหนังสือพิมพ์.....	103
12 แสดงรายการข่าวภาคเช้าที่แม่บ้านบริโภค.....	114
13 แสดงรายการภาคบ่ายที่แม่บ้านบริโภค.....	114
14 แสดงรายการภาคค่ำที่แม่บ้านบริโภค.....	115
15 แสดงลักษณะพฤติกรรมการบริโภคสื่อที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของแม่บ้าน.....	134
16 แสดงลักษณะพฤติกรรมการบริโภคสื่อตามช่วงเวลาของแม่บ้าน.....	143

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1 แสดงแบบแผนการบริโภคข้าวผ่านสื่อบุคคลของแม่บ้าน.....	102
2 แสดงแบบแผนการบริโภคข้าวสารของแม่บ้าน.....	113
3 แสดงคุณลักษณะของรายการข้าวที่นำเสนอแบบเป็นทางการ.....	118
4 แสดงคุณลักษณะของรายการข้าวที่นำเสนอแบบไม่เป็นทางการ.....	119
5 แสดงคุณลักษณะของความเป็นแม่บ้าน.....	142
6 แสดงคุณลักษณะของการเล่าข่าว.....	148